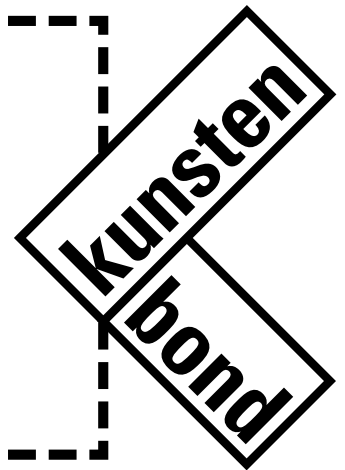

Positionpaper Kunstenbond
Hoorzitting Uitgangspunten cultuurbeleid 2021-2024
Tweede Kamer, 20 juni 2019

Een sterke culturele en creatieve sector

De minister staat voor een sterke culturele sector. Het is goed om te zien en te lezen dat deze minister Fair Practice, als randvoorwaarde voor Rijkssubsidie stelt. En dat daarbij het principe ‘pas toe én leg uit’ geldt.

Zo wordt een grote en broodnodige impuls gegeven om de arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden daadwerkelijk te verbeteren. Broodnodig, want is het nog steeds armoe troef, zoals we recentelijk in de media zagen, en uit onze publicatie Unfair Practice blijkt (zie bijlage).

Instellingen worden geacht zich aan te sluiten bij de sociale dialoog tussen werkgevers-opdrachtgevers en werknemers-opdrachtnemers. Ook dat is van belang om invulling te geven aan Fair Practice via afspraken van sociale partners zoals cao's en convenanten. En afspraken te bewaken, want papieren codes zijn geduldig, uiteindelijk komt het aan op uitvoering en naleving.

Verbreiding en vernieuwing

De minister volgt de Raad voor Cultuur en zet in op verbreding en vernieuwing. Vernieuwende genres, urban-arts, cross-overs, popmuziek, ontwerp, festivals, ontwikkelplekken, jeugd aanbod, cultuurparticipatie: het krijgt allemaal een meer volwaardige plek in het stelsel. En terecht. Ook steekt ze haar waardering voor kunsten en cultuur niet onder stoelen of banken. Ook dat is terecht, kunst en cultuur in al hun verschillende verschijningsvormen en facetten verrijken en inspireren de samenleving.

De spagaat

De sector is van goede wil en heeft de uitvoering van het SER-Raad voor Cultuur-advies ter harte genomen en opgepakt. Wat heeft geresulteerd in een arbeidsmarktagenda, een overlegplatform (PACCT) en een breed gedragen norm: de Fair Practice Code. Maar daarmee zijn we er niet.

De spagaat is: wensen en ambities matchen niet met de middelen. Om het waar te kunnen maken is extra geld nodig. En dat gaat verder dan het genoemde minimale bedrag voor Fair Practice van € 25 mln. Zo is de beroepspraktijk van autonoom werkende beeldend kunstenaars kwetsbaar, maar zit dat niet in de cijfers, die zijn op instellingsniveau.

Voor loon- en prijscompensatie over 2017, 2018 en 2019 trekt de minister € 36 mln. uit (totaalbedrag 3 jaar) SirM begroot de indexatiekosten over 2017-2020 op € 62 mln (voor 4 jaar). In de orkest- en muzieksector is tastbaar geworden hoe groot de achteruitgang is geworden na jaren van stilstand. Freelance musici wijzen daar terecht op.

Brengt mij op de zzp'ers. De helft van de zzp'ers in de sector verdient (als je de vergoeding afzet tegen de feitelijk gewerkte uren) per uur € 28,- of minder (onlangs becijferd door Bureau Lahaut). Zzp'ers moeten echt in staat worden gesteld collectief te onderhandelen. Dit speelt in het bijzonder ook in de journalistiek, media en cultuur zijn nauw met elkaar verbonden. De Fair Practice Code zou dus ook voor de publieke omroep moeten gaan gelden. Omroepen zijn belangrijke opdrachtgevers.

Niet alleen de Rijkscultuurbegroting verdient een financieringsimpuls, het gemeentefonds verdient dat ook. Gemeentelijke bezuinigen, met name op cultuureducatie zijn nog steeds aan de orde van de dag.

Decentralisatie en onvoldoende wettelijke borging van cultuurtaken hebben de sector kwetsbaar gemaakt. Om lokaal programmering, podia, ateliers, talentontwikkeling en cultuureducatie op peil te brengen en te houden is ook een impuls nodig. In huidige situatie verwacht het Rijk te veel van lokale overheden, en lokale overheden te veel van het Rijk. Ook dat is een spagaat.

Een sterke sociale dialoog

De polder heeft recentelijk haar kracht weer bewezen. Een sector die veel zzp'ers kent vraagt om een sterke sociale dialoog. Werkgevers, opdrachtgevers, werknemers en zzp'ers zijn daar ook toe bereid. Dat is best uniek. Voor de sociale dialoog wordt € 0,5 mln. per jaar uitgetrokken. Dat is te mager om de zorgwekkende positie van werkenden echt te kunnen versterken. De vanuit de Arbeidsmarktagenda gestarte samenwerking van beroepsverenigingen, de vakbond, beiden hebben armslag nodig. De hoeveelheid sprekers en position papers alleen al laat zien dat het tijd, aandacht en dus ook geld kost om de wens van de minister te realiseren dat de sector meer met een stem spreekt.

Een sterke sociale dialoog is ook nodig om het Platform Arbeidsmarkt Culturele en Creatieve Sector (PACCT, een soort sectorale SER) waarin sociale partners samenwerken aan een sociaal arrangement goed te kunnen uitwerken en ontwikkelen. Het door de polder gesloten pensioenakkoord zien wij als steun in de rug. Belangstelling van derden is er ook. Zo wil pensioenfonds Zorg en Welzijn met de sector de meedenken over innovatieve vormen van pensioensparen voor zzp'ers.

Daarnaast heeft wetgeving impact. Denk aan de Mededingingswet, de Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB), de opvolging wet DBA, maar ook fiscale wetgeving zoals de wijziging Kleine Ondernemingsregeling (KOR) uit de omzetbelasting die direct de portemonnee van veel culturele zzp'ers raakt. Een ondersteunde instelling voor arbeidsmarktontwikkeling zoals PACCT is organisatorische oplossing. Om eenheid te bevorderen en financiering te waarborgen zou er concreet een sectorbrede (one issue) cao als voor zaken zoals scholing en arbeidsmarktbeleid als subsidievoorwaarde kunnen worden gesteld. Als concrete uitwerking van de subsidieverplichting om aan te sluiten bij de sociale dialoog.

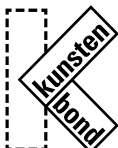
Al die uitdagingen pakt de sector graag op, maar dat kan niet zonder adequate ondersteuning en financiering. Wij vragen u hierbij als Kamer om de minister aan te spreken op haar stelselverantwoordelijkheid. Als daarvoor meer middelen nodig zijn dan zij dat zo.

De agenda van de Kunstenbond en de Creatieve Coalitie

Tot slot vatten we onze agenda voor u samen, met als credo, eerlijke betaling loont:

- Begroot én betaal fatsoenlijke tarieven - dit is prioriteit 1-. Een passende beloning moet het uitgangspunt ("de waarde van cultuur begint bij die makers") en het resultaat zijn van productiebudgetten;
- Een eerlijk aandeel voor werkenden - de koek moet eerlijker verdeeld worden -, en dat geldt bij welk cultuurbudget dan ook;
- Collectief onderhandelen. De positie van individuele makers bij onderhandelingen moet structureel versterkt worden, dat kun je niet simpelweg aan de markt ('voor jou tien anderen') overlaten;
- Structurele versterking van de belangenbehartiging van werkenden. Geconstateerd is dat de positie van werkenden zwak is. Middelen en menskracht ontbreken nu om een adequate sociale dialoog te voeren, terwijl dat wel nodig is. Het voeren van onderhandelingen over eerlijke verdeling, ontwikkeling van honoreringsrichtlijnen, arbeidsmarktbeleid, scholing, dat kun je niet eenzijdig aan werkgevers en opdrachtgevers, of aan individuen overlaten.
- Natuurlijk moet de koek ook groter. Er zit een kloof tussen de waarde die de samenleving toekent aan kunst, cultuur en creativiteit, en de prijs die men bereid is hiervoor te betalen. Wij dragen graag bij aan het ontwikkelen van nieuwe verdienmodellen, maar het wachten op het vergroten van de koek mag de eerlijkere verdeling niet vertragen (zie prioriteit 1).

De Creatieve Coalitie:

- ACT, Belangenvereniging voor professionele acteurs Nederland;
- ADC, Assistant Directors Club Nederland;
- Auteursbond, Boekvertalers, Educatieve Auteurs, Freelance Journalisten, Jeugdboekenschrijvers, Letterkundigen, Literair Vertalers, Misdaadauteurs, Netwerk Scenarioschrijvers, Ondertitelaars en Toneelschrijvers;
- BAM! De Beroepsvereniging voor Auteur-Muzikanten;
- BBK, Beroepsvereniging van Beeldende Kunstenaars;
- BNO, Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers;
- BRAM, Beroepsvereniging Rondleiders, Acteurs en Museumdocenten;
- DDG, Dutch Directors Guild – de belangenvereniging voor regisseurs;
- DLG, Dutch Location Guild Nederlandse Associatie Van Locatiescouts & Managers;
- DuPho, Dutch Photographers, de beroepsorganisatie voor professionele fotografen;
- FNV Media & Cultuur;
- Kunstenbond, vakgroepen Beeldend, DAMD, Kunsteducatie, Muziek (inclusief Ntb), Theater en Dans;
- NABK, Nationale Associatie voor Beeldend Kunstenaars (NABK);
- NCE, Nederlandse vereniging van Cinema-Editors;
- Nieuw Geneco, Nieuw Genootschap Nederlandse Componisten;
- NSC, Netherlands Society of Cinematographers;
- NVJ, Nederlandse Vereniging van Journalisten;
- Platform BK, Vereniging Platform Beeldende Kunst;
- Platform voor Freelance Musici;
- Samen1stem, Vakvereniging voor stemacteurs, voice-overs, vertalers, regisseurs en technici;
- VCA Vereniging Constructief Audio;
- VCTN, beroepsorganisatie voor muzik auteurs, componisten en tekstschrijvers in Nederland;
- VLS Vereniging Leraren Schoolmuziek.

